Speciale Arubadag editie

112E JAARGANG - ZONDAG 19 MAART 1995

AMIGOE

Tweede katern

ORANJESTAD - Claudius Phillips treedt vrijdag 31 maart op in Amsterdam. Verwacht wordt dat dit optreden ook de hoofdstad van Nederland letterlijk zal platleggen. De ABC-eilanden zijn al plat gegaan: de hit *Saca e Boem* van Phillips is namelijk niet alleen een opzwepend carnavalsnummer, maar ook een opmerkelijke dans. Roept Phillips *Hit the floor*, dan wordt deze dans uitgevoerd, met twee benen en één hand op de grond. De andere hand ligt, juist ja, op de *'boem'* en deze *'boem'* gaat op en neer. Bewijs van te hebben *'geboemd'* is de opgeheven, zwartbesmeurde, vieze hand.

Saca e Boem is inmiddels ook in het Spaans uitgebracht. Daar heet het nummer *Saca Boem*; niet zoveel verschil dus, maar wel een groot continent dat met dit nummer veroverd moet worden. De eerste stap is gezet. Venevision, de Venezolaanse televisie-zender, zendt binnenkort de videoclip van Claudius uit. En dan maar afwachten. Internationale doorbraak is zijn grootste wens.

"De koning is er", wordt geroepen als Claudius Phillips de deur van het *Amigoe*-kantoor binnenstapt. Hij moet een beetje bukken, want de deur is niet voor grote mensen gemaakt. Zwart t-shirt, zwarte broek en natuurlijk zijn nieuwe, peperdure Cartier zonnebril op. Die mocht Claudius uitkiezen omdat hij Roadmarch King werd dit jaar. Hij kreeg er nog een voor de Calypsotitel die hij eveneens binnensleepte. "Ik heb bijna duizend florin op mijn neus, moet je weten. Ik heb zowat de duurste brillen uit de hele winkel uitgezocht!"

Phillips is 29 jaar oud, een Arubaan in hart en nieren (*"Aruba will always be my home"*). Hij staat op het punt door te breken op de internationale hitparades met zijn fantastische nummer *Saca e Boem*, een song met een voorgeschiedenis. "Het nummer is afkomstig uit Dominica; ik heb het gehoord, herschreven; eigenlijk een nieuwe compositie van gemaakt. Ik had het in mei vorig jaar al klaar, maar heb afgewacht. Ik had toen namelijk een grote hit en je moet jezelf niet in de wielen rijden. Met kerstmis heb ik *Saca e Boem* op CD uitgebracht: iedereen is er wild van. De CD is een soort *We are the World*: een kinderkoortje, allerlei mensen die om de beurt zingen en verschillende soorten muziek: tumba's, calypso's, ballades en Saca e Boem natuurlijk."

Sac'e Boem (*Saca e Boem* voluit) gaat over een gezellige zondagmiddag, als iedereen bij elkaar is en wat danst, muziek maakt, eet en drinkt. Toen het nummer de eerste keer gespeeld werd, stonden er wat meisjes bij Claudius op het podium mee te swingen. Als ingeving riep Phillips ineens: *Hit the floor* en alle meisjes stortten zich spontaan tegen de grond. Dat was een soort 'oerboem' dus.

Als klein jongetje wilde Claudius piloot worden, maar hij besefte al snel dat daar weinig kans voor was: "Wij waren echt arm, mijn moeder heeft ons zessen (vijf jongens en een meisje) alleen op moeten voeden; zij werkte als dienstmeisje bij een familie op de Colony om de eindjes aan elkaar te kunnen knopen. Geld voor een dure opleiding was er dus niet. Na de (Abraham de Veer) Mavo dacht ik eraan om de MAO (in Nederland de MEAO) te gaan doen, maar in de schoolbanken zitten is eigenlijk niks voor mij. Ik moet bewegen."

PIANO

Zondagochtend in de kerk: in het auditorium naast de kerk stond een piano.... Claudius, een jaar of zes oud, was meestal gedurende de kerkdienst op de prachtig glimmend zwarte piano die in het auditorium stond aan het spelen. Aan het einde van de dienst sloop hij dan weer terug naast zijn moeder: "Zij deed dan net alsof ze niet gemerkt had dat ik weg was geweest."

Op zijn zestiende jaar kreeg Claudius zijn eerste eigen piano... toen realiseerde hij zich dat daarin zijn toekomst lag. Zonder les, noten lezen of enig onderricht leerde Phillips pianospelen en zingen. Een natuurtalent. En op zijn negentiende, in 1983, werd hij tweede bij het OTI-festival in Washington, waar hij voor Nederland uitkwam. De Antillen (toen nog) stonden op hun kop. Zo trots. Daarna heeft hij het Caribbean Broadcasting Festival CBU gewonnen; het Curaçao International Songfestival. Claudius is al tien jaar achter elkaar Calypso King van Aruba: "Ik wil nou graag eens een opvolger zien..."

Geen drugs, geen drank, geen sigaretten, religieus, en gek op zijn moeder. Is Claudius *'for real'*? "O ja, ik ben een doordrammer, koppig. Het moet zoals ik het wil. Ik heb ook goede kanten, hoor, ik ben sociaal bewogen, doe veel voor gehandicapten, ouden van dagen en kindertehuis Casa Cuna. De opbrengst van mijn CD bijvoorbeeld gaat naar een liefdadige instelling."

"Vroeger had ik als droom dat ik voor een stampvol Lago Sportpark optrad met een band met violen en drums, en dat ik als een koning voor de mensenmenigte stond.... Die droom is nu waarheid geworden."

Claudius neemt afscheid, staat op, zet zijn dure bril op zijn neus en duikt onder de deurpost door. *"Aaaah Claudius, con ta? Con cos ta cu bo boem?"*, klinkt het op straat.

Heleen Bongers

Rapport Joyce Pereira:

'Op Aruba absoluut geen behoorlijk mediabeleid'

ORANJESTAD - Wat de media betreft, is Aruba een zeer rijk eiland. Op een inwoneraantal van 70.000 inwoners zijn er 14 lokale radiostations, 9 dagbladen, 10 weekbladen, magazines en tijdschriften en 1 televisiestation.

Bij Piet's Soda Fountain in de La Sallestraat in Oranjestad hangen de aldaar te koop aangeboden Arubaanse kranten gebroederlijk naast elkaar, bóven de pastechi's en de 'ice cream'...

In het rapport *'Het Arubaanse Medialandschap'* schrijft Joyce L. Pereira dat er van overheidswege geen mediabeleid is. 'Misschien hangt dit samen met het feit dat er helemaal geen eisen worden gesteld aan het beroep van journalist en radio- en televisie-omroeper. Dit zijn op Aruba onbeschermde beroepen waarvoor geen diploma vereist is", zo concludeert Pereira.

De taalsituatie in de media noemt zij 'ronduit slecht'. Er doet zich namelijk ten aanzien van het Papiaments een vreemde, maar te verwachten situatie voor: het Papiaments wordt algemeen gebruikt maar wordt niet op school onderwezen. Dit heeft tot gevolg dat het taalgebruik in de dagbladen en op radio en televisie schrikbarende vormen heeft aangenomen: zondigen tegen de taalregels van het Papiaments is schering en inslag in de krant en op radio en televisie. En ook met de officiële spelling heeft de schrijvende pers moeite.

Volgens Pereira vindt er juist door het totaal ontbreken van enig taalbeleid ten aanzien van het Papiaments wilgroei plaats (krant, radio en televisie) en het valt op dat ook de andere talen, vooral op de radio, niet op de juiste wijze worden gebruikt.

In de populaire Papiamentstalige radioprogramma's worden vaak verschillende talen door elkaar gebruikt, ongecontroleerd en onsystematisch: "Als het maar *great* klinkt." Of: "Men begrijpt toch wel wat ik bedoel." Pereira: "Eerlijkheidshalve moet hier wel vermeld worden dat het lees- en luisterpubliek ook nauwelijks eisen stelt aan het taalgebruik in de media."

SCHOLING

Medewerkers van het Instituto di Lenga Arubiano (IDILA) en het Instituto di Cultura (ICA) hebben enkele jaren geleden samen met Proyecto Educacion pa Adulto (PEA), een stichting voor volwassenen educatie, de scholing van persmensen ter hand genomen. Zij zijn van plan dat in de toekomst weer te gaan doen. Volgens Pereira zal dat zeker bijdragen tot een hoger, verantwoorder niveau van de pers op Aruba.

Positief is zeker het feit, dat het IDILA kortgeleden door een nieuw radiostation benaderd is met het verzoek een Papiaments-cursus te verzorgen die voor alle werknemers verplicht zal zijn. Dit is een initiatief dat navolging verdient: op de oververzadigde radiomarkt zou '-niveau' een aangenaam concurrentie-item kunnen worden.

Het nationale televisiestation *TeleAruba* heeft het erg moeilijk met zoveel machtige, zeer professioneel-georganiseerde en bemande concurrenten: minstens drie Venezolaanse stations en via de kabel nog zo'n achttien, voornamelijk Amerikaanse stations.

Het duidelijk vernieuwde en verbeterde nieuwsprogramma *Telenoticia* wijst echter op een nieuw beleid en op positieve ontwikkelingen. Aruba wacht nu nog op goede, eigen programma's die kijkers kunnen weghalen bij *Venevision*, *Mor Music* of *A&E*.

Voor de trouwlustige Arubaan:

Tekort aan vrouwelijke Arubaanse partners

ORANJESTAD - De trouwlustige Arubaanse man wordt bij het zoeken naar een partner geconfronteerd met een demografisch probleem. Want in die leeftijdsgroepen waarbinnen de meeste jongeren op Aruba trouwen, bestaat een sterk tekort aan mogelijke vrouwelijke Arubaanse partners.

Tussen de leeftijden van 15 en 35 jaar tellen we 94 Arubaanse vrouwen op elke 100 Arubaanse mannen. Wanneer we echter kijken naar het aantal nooit gehuwde, op Aruba geborenen, in de leeftijdsgroep van 15 tot 35 jaar, dan zien we dat op elke 100 ongehuwde Arubaanse mannen slechts 81 ongehuwde Arubaanse vrouwen op het eiland wonen.

De laatst gehouden volkstelling op Aruba heeft aangetoond dat een gedeelte van de spanning op de huwelijksmarkt wordt weggenomen doordat tijdens de laatste jaren meer Arubaanse mannen met buitenlandse vrouwen trouwen.

Tijdens de volkstellingen van 1981 en 1991 is het aantal personen dat ongehuwd samenwoont meer dan verdubbeld. Tijdens de laatste telling meldden zo'n 3.450 personen dat zij ongehuwd met een partner samenwoonden. Hiermee samenhangend is ook het aantal buitenechtelijke kinderen in de afgelopen 10 jaar sterk gestegen.

Op het ogenblik wordt zo'n 37 procent van alle kinderen buiten een wettelijk huwelijk geboren. Ter vergelijking: in Nederland was dit 12 procent in 1991. In Europa spannen de Scandinavische landen op dit gebied de kroon. In Zweden en Denemarken werd in 1991 respectievelijk 48 en 46 procent van alle kinderen buitenechtelijk geboren en in IJsland zelfs 56 procent.

In september 1995 klaar

Nieuwe taxibaan en platform garanderen snellere service

ORANJESTAD — De Deense aannemer Colas Road Contractor werkt - onder toezicht van de Engelse GMI Consultant - met veel toewijding aan de aanleg van de parallel-taxibaan en uitbreiding van het platform op de Reina Beatrix luchthaven. Dit projekt van twintig miljoen florin, gefinancierd door de EG, moet in september dit jaar klaar zijn. Gelijk met dit projekt krijgen de gebouwen en terreinen van de luchthaven een *face-lift*.

= door Ramiro Tromp =

De nieuwe parallel-taxibaan zal het verkeer op de Arubaanse luchthaven aanzienlijk verlichten. Het moeten wachten op de landing van een ander vliegtuig om verder te kunnen taxiën, zal met de aanleg van de 2.000 meter lange en 23 meter brede parallel-baan tot het verleden behoren. De parallel-taxibaan wordt door middel van een intersectie in verbinding gebracht met de *take-off*-sectie van de landingsbaan.

De uitbreiding van het platform betekent dat het aantal parkeerplaatsen voor vliegtuigen in september verdubbeld zal zijn tot zestien. Het parkeren is dan volgens het *Nose In Push Out* (NIPO) systeem, ofwel met de neus naar het luchthavengebouw toe.

Omdat het zo'n 18 tot 24 maanden zal duren voordat het luchthavengebouw uitgebreid zal zijn met een *international departure facility*, is inmiddels al begonnen met een *face-lift* en het aanbrengen van faciliteiten in en om het gebouw.

Zo werd op vrijdag 3 maart het nieuwe, in propeller-stijl gebouwde kantoor van het departement van Directie Luchtvaart in gebruik genomen. Ook de Meteorologische Dienst is in dit 3 miljoen florin kostende gebouw ondergebracht.

Aan de landzijde van het gebouw komen verblijven voor de taxi-chauffeurs, de verkeerscoördinatoren en de porters. Beplanting van de omgeving, een nieuwe laag asfalt, markering en verlichting van het parkeerterrein en het vervangen van de straattegels door klinkers staat ook op het programma, plus een groot bord van Aruba Airport Authority nv (AAA). Er zullen twee *observation decks* voor het publiek ter hoogte van de Caribe Club komen.

Omdat de vliegtuigen op de parallel-baan dichter langs de openbare weg rijden, heeft het publiek een betere kijk op het taxiën, landen en opstijgen van vliegtuigen. Op deze *observation decks* zal het door middel van een geluidssysteem ook mogelijk zijn de gesprekken tussen de verkeerstoren en de piloten volgen.

In het luchthavengebouw komt in de vertrekhal een groot scherm met het laatste *CNN Airport News*. De balies van de luchtvaartmaatschappijen, de ruimte van de immigratie, alle toiletten en het meubilair in de grote hal worden vernieuwd; ook wordt het gebouw 'handicap-vriendelijk' gemaakt. De grote hal wordt betegeld en het plafond krijgt een verfbeurt.

Uitgebreide kalender 1995 van wielerbond

ORANJESTAD — Op de jaarkalender 1995 van de Aruba Wieler Bond (AWB) komen dertien races voor. De eerste race - de traditionele *Himno y Bandera* van Arashi naar Seroe Colorado - is op maandag 20 maart met een start om 08.30 uur. Maandag 20 maart is een officiële feestdag omdat *Dia di Himno y Bandera* (18 maart) dit jaar op een zaterdag valt.

Gedurende het jaar wordt een serie van vier criteria gehouden. Winnaar is de wielrijder die de meeste punten uit deze serie behaalt. Het eerste criterium is op 16 april bij het San Nicolas Sports Park; het tweede is op 1 mei op de Klip in Oranjestad; het derde is op 21 mei bij het Arsenal-voetbalveld te Coba Lodo en het vierde criterium is op 16 juli bij 'Tropical Bottling' in Oranjestad. De aanvangstijd is telkens om 15.30 uur.

Van 3 tot 6 mei wordt met een AWB-equipe deelgenomen aan de [illegible]. Op 18 juni volgt een *time trial* race als opwarming voor het wieler-onderdeel van de Aruba International Triathlon. Er wordt om 08.30 gestart en de route is dezelfde als op de triathlon.

Op 30 juli vindt de eerste wegwedstrijd plaats. De start is om 08.30 uur op het Universal-veld bij Pos Chiquito en de finish is bij het WEB op Balashi. De Ronde van Barcadera wordt dit jaar gedurende twee dagen (op 26 en 27 augustus) gehouden met start en finish bij het WEB. Op 3 september is er een *time trial* over 40 km als voorbereiding op het wereldkampioenschap in Colombia. Zondag 17 september wordt een circuitwedstrijd te Paradera gehouden. Een AWB-equipe neemt van 4 tot 8 oktober deel aan het WK in Colombia. Op 28 en 29 oktober is de 5e internationale ronde van Aruba.

Doop vierde nieuwe toestel van Air Aruba

ORANJESTAD — Op de Aeropuerto Reina Beatrix onthulde minister Glenbert Croes van Verkeer en Communicatie begin deze maand 'Jamanota'; het vierde nieuwe vliegtuig, een MD-83, dat aan de Air Aruba-vloot (twee MD-88 en een DC-9-30) is toegevoegd.

Na een lange studie en een grondige evaluatie besloot de directie van de nationale luchtvaartmaatschappij dat de tijd rijp was voor een vierde vliegtuig. De aanschaf is in combinatie met de uitbreiding van de Air Aruba-bestemmingen (zoals Tampa) en van de werving van meer cabinepersoneelsleden en piloten.

De MD-83 is geleased van Irish Aero Space Ltd. voor een beginperiode van drie jaar. Het vliegtuig staat geregistreerd als P4-MDE en het bouwjaar is 1991. De bouw, ruimte en technische mogelijkheden verschillen weinig van de MD-88; alleen de cockpit-configuratie is iets anders. Dat betekent in eenvoudige bewoordingen: bepaalde knopjes en lichtjes die bij de MD-88 links zitten, zijn in de MD-83 aan de rechterkant te vinden. Er zijn 135 *economy*-stoelen en 8 zitplaatsen in de *business class*.

■GUSTAVE NOUEL

Arubaanse kunstenaars actief

Genoeg tentoonstellingen om aan culturele trekken te komen

ORANJESTAD — Na de succesvolle tentoonstelling van Osaira Muyale die met haar bijzondere werkstukken en bijbehorende gedichten hoge ogen gooide, zijn de blikken nu gericht op de expo abstracte werken van Renwick Heronimo en Giolina Molina (schilderijen van groot formaat), die in navolging van Muyale dit jaar in respectievelijk mei en september in Galerie/Atelier Eterno in de Emanstraat exposeren.

=door Heleen Bongers =

Galerie Artishock presenteert eind deze maand de werken van Naydene Gonnella, die zowel in Canada als in Italië studeerde. Op haar zeventiende begon Gonnella haar studie in Canada. Zij deed mee aan diverse groepsexposities daar, en toont nu op Aruba. Haar expo is 'zeer de moeite waard en goed betaalbaar' zei Artishock's Frans van der Zee over Gonnella's werk.

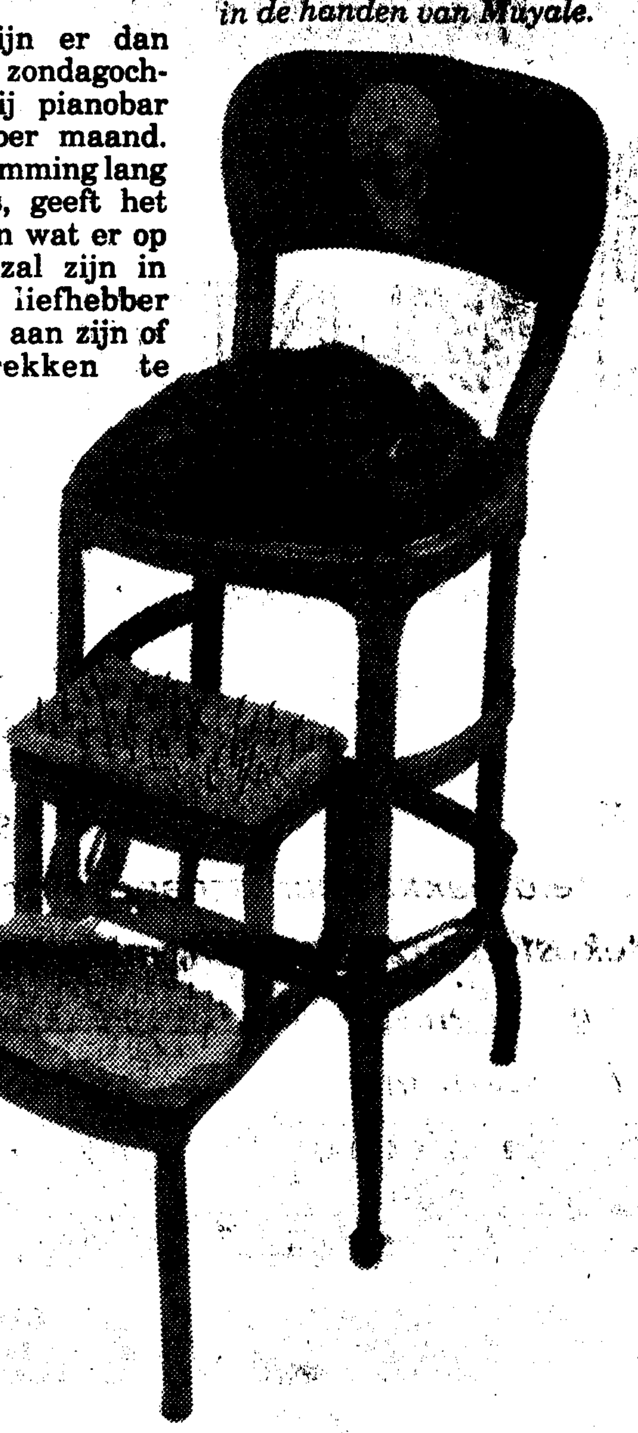
Wanneer Alida Martinez zal exposeren in de galerie is nog niet bekend. Haar werk is intrigerend, soms verwonderend. Enkele van Martinez' werkstukken zijn permanent te zien in Galerie Artishock. Andere kunstenaars die de galerie representeert zijn: Piet Warffemius, Anton Vrede, John Lie a Fo, H. Sadqui, Charles Fazzino en Gustave Nouel, die onlangs zijn wervelende carnavalsschilderijen exposeerde.

Martinez is echter al in april en mei te zien in de bibliotheek in San Nicolas en Oranjestad; haar expo heeft de naam *Dorna bo sinti bo alma*. In maart en april is in beide bibliotheken ook het werk van Blarcum te zien. De naam van deze expo beeldende kunst is *Fragil*.

Union di Organisacionnan Cultural Arubano (UNOCA), de Unie van Arubaanse Culturele Organisaties publiceerde een voorlopig programma voor 1995, wijzigingen voorbehouden, dat veel variatie geeft. Deze unie houdt zich bezig met het beheer en de bestemming van de Nederlandse financiële hulp voor de culturele ontwikkeling op Aruba. Zo wordt eind van de maand in Cas di Cultura het toneelstuk *E Herencia* opgevoerd door het Jeugdtheater. Half april is er een koorfestival *Vosnan Uni* ter gelegenheid van Pasen. En eind april houdt Stimaruba een foto expo van Arubaanse landschappen in de Sociedad Bolivariana.

Verder exposeert Gustave Nouel in het postkantoor San Nicolas in april/mei; in juni zijn er zowel theaterproducties van jongeren als een klassiek gitaarconcert van de bekende gitarist Ivan Jansen gepland. In september zijn er diverse expo's beeldende kunst: Claude Wever in Cas di Cultura en King Lie Kwie in Art en Frames. Voordat het Internationale Dansfestival eind oktober plaatsvindt, zal er in Cas di Cultura de musical *Blanca Nieve* opgevoerd worden.

Tussendoor zijn er dan nog de populaire zondagochtendconcerten bij pianobar La Nota eens per maand. Hoewel deze opsomming lang niet compleet is, geeft het een overzicht van wat er op Aruba te doen zal zijn in 1995. Voor de liefhebber zeker genoeg om aan zijn of haar kunst-trekken te komen.

■*Deze stoel is een van de vele kunstvoorwerpen die te zien waren tijdens de tentoonstelling **Mystery of the Soul** van de Arubaanse kunstenares Osaira Muyale. Zij werkt voornamelijk met driedimensionale objecten: afgedankte gebruiksvoorwerpen die een tweede leven krijgen in de handen van Muyale.*

Recente literatuur op een rijtje

Op Aruba wordt meer geschreven en gepubliceerd dan men denkt

ORANJESTAD — Wordt er op Aruba geschreven en gepubliceerd? Jazeker! Al zal een Arubaanse auteur niet gauw materieel rijk worden van het produceren van boeken, zijn geestelijke verrijking is zó belangrijk dat hij het schrijven niet kan nalaten. Is niet in elke persoon ergens *deep down* een dichter verborgen? En die uit zich in het multilinguale Aruba in diverse talen. Welke mogelijkheden gebruiken Arubaanse auteurs om hun geesteskinderen het licht te doen zien?

= door Wim Rutgers =

Traditiegetrouw publiceerde een Arubaanse auteur in eigen beheer, geheel op eigen initiatief en kosten. Hij bracht het manuscript naar de drukker en zorgde vervolgens zelf voor de verspreiding ervan. Het financiële risico lag helemaal bij hemzelf. Ook nu nog gebeurt dit vaak.

Zo verschenen er de laatste jaren dichtbundels van Ruben Odor: *'Mi bida y aids'* (1993) die gedichten in het Papiaments en Nederlands bevatten en Eduardo N. Curet: *'Abrojos'* (1994) die geheel in het Spaans is. Frank Williams publiceerde een Engels-Papiamentstalige gedichtenbundel *'Antología di Cariño'* (1993) en twee verzamelingen met korte verhalen: *'Regalo di fantasia'* (1989) en *'Alma transparente'* (1994).

Ook op niet-literair gebied wordt er in eigen beheer gepubliceerd. Wim Koopmans, Errol Sjak-Shie en Glenn Thodé, die in 1994 afstudeerden aan de Universiteit van Aruba publiceerden hun scripties gezamenlijk onder de titel 'Milieu en ruimtelijke ordening in Aruba'.

Wie het financiële risico van het in eigen beheer niet kan of wil dragen, moet andere wegen zoeken. Zo'n mogelijkheid is bijvoorbeeld Fundini die eind 1994 de inleidingen van de op Aruba gehouden CLACSO-conferentie publiceerde: *'The future status of Aruba and the Netherlands Antilles'*.

De meest actieve publicist is ongetwijfeld *Diario*-redacteur Jossy Mansur. Hij publiceerde vorig jaar niet minder dan een dozijn sprookjesboeken in het Papiaments en gaf in 1995 al weer twee nieuwe omvangrijke werken uit: *'Evento-Historia y Personahe'* en *'Frasenan, dichonan y proverbionan famoso'*.

De Universiteit van Aruba geeft een reeks 'Arubaanse verkenningen' uit waarin tot nu toe zes nummers verschenen. Twee recente zijn die van David Kock & A.E. Hartevelt: 'Een eenvoudige strafzaak volgens het wetboek van Strafvordering van Aruba en de Nederlandse Antillen' en die van Renée van Aller over 'De slavernij in de kolonie Curaçao en onderhorigheden'.

De eerste officiële Arubaanse uitgeverij Charuba is sinds het midden van de jaren tachtig actief. Zij publiceerde in samenwerking met het Nederlandse Leopold jeugdboeken van Desiree Correa: 'Mosa's eiland', Josette Daal: 'Warwind', Frances Kelly: 'Wikikirikiki', en onder redactie van IPA-docente Joyce Pereira enkele vertalingen in het Papiaments van een drietal kinderboeken van Miep Diekmann: *'Nildo y e luna'*, *'Jossy ta bira Indjan'* en *'Shon Carco'*.

Daarnaast gaf Charuba studies uit betreffende verschillende onderwerpen en vakgebieden, onder meer over politiek, milieu en literatuur. Ted Schouten beschreef in 'Boy, een Antilliaanse jongen in het Nederlands verzet' leven en dood van de bekende Arubaanse verzetsheld Boy Ecury. Recent verscheen een prentenboek dat in het Papiaments bewerkt werd door Eveline Ruiz-Croes: *'E Indjan chiki'*.

'Tien planten om de hoek' van Dirk Jan Boerwinkel is het eerste van een nieuwe reeks *'Edicio Educativo'* waarin Charuba in samenwerking met de afdeling Curriculum Ontwikkeling van directie Onderwijs korte studies zal publiceren uit de Arubaanse *herencia cultural*. Er staan nummers over de goudwinning, negentiende eeuwse slavernij en jeugdliteratuur op stapel.

Buiten de landsgrenzen wordt er sinds enkele jaren onder moederlandse paraplu gepubliceerd. Zo bracht Denis Henriquez zijn eerste Nederlandstalige roman 'Zuidstraat' in 1992 bij De Bezige Bij onder. Frances Kelly publiceerde haar tweede jeugdboek: 'Een reuze heksentoer' in 1988 bij Leopold, bij welke uitgever ook Richard Piternella zijn 'Niet huilen bij de zee' (1987) en in 1995 'Toch naar het carnaval' onderbracht.

Olga Orman's bewerking van Jos van Hest & Zheng Gu: *'E biaha largu pa Djeipei'* verscheen ter gelegenheid van het Arubaanse kinderboek- en filmfestival in oktober 1994 bij het Amsterdamse Kommunikatie- en Onderwijsprojekt ABC/KOM Op.

Werd er vroeger nog wel eens gezegd dat er op Aruba nauwelijks geschreven en in het geheel niet gepubliceerd werd, dan is dat iets van de verleden tijd. Aruba kreeg in 1993 zoveel aandacht op de Frankfurter Buchmesse dat het een jaar later opnieuw door de organisatie werd uitgenodigd deel te nemen. Wie in Nederland op de hoogte wil blijven omtrent recente publicaties van en over Aruba kan zich wenden tot Translanta (Transpôt van literatuur van de Nederlandse Antillen en Aruba), postbus 1095, 9701 BB Groningen.

Twee vrij recente literaire uitgaven

ORANJESTAD — Onderwijsinspecteur en docent Engels, Frank Williams (Aruba 1941), publiceerde eerder vier boeken. In oktober 1994 verscheen van zijn hand een bundel met korte verhalen *'Alma transparente'*. Er zit een verhaal in vele kleine dingen uit het dagelijkse leven, die ons tot les en lering kunnen strekken. Dat is min of meer de samenvatting van de zeventien verhalen die Frank Williams ons voorschotelt. Hiermee beweegt hij zich helemaal in de aloude orale traditie van de *conta cuenta*.

Mild humoristisch soms, een beetje satirisch nu en dan, houdt hij zijn lezers een spiegel voor. Zelf is hij vaak de kritische toeschouwer die als een getrouw verslaggever nauwkeurig observerend vertelt wat hij ziet en hoort, waar hij zich ook bevindt. Zo schildert 'Alma transparente' ons taferelen van Arubaans leven in verleden en heden voor. Frank Williams schrijft nauwkeurig registrerend met aandacht voor de taal. Hij ontmaskert de schone schijn en zoekt naar eerlijkheid achter en door de dingen. Impliciet worden daarbij natuur en mens nogal eens vergeleken, waarbij de laatste het steeds moet afleggen.

Na een heel leven van bewogen voordracht en verheven declamatie van zijn talrijke geschreven gedichten vertrouwde Eduardo Natalio Curet (Dominicaanse Republiek 1916 - Aruba 1995) eind vorig jaar eindelijk toch nog een keuze uit zijn vele gedichten aan het gedrukte papier toe. Hoewel hij al sinds de jaren veertig op Aruba woonde, is hij de Spaanse taal in zijn gedichten trouw gebleven.

Maar zijn tweede vaderland raakte hem diep en als bewijs daarvan zou de uitspraak *'Aruba tocó mi alma de triste peregrino'* als motto voor zijn tweede dichtersleven kunnen dienen. Het eerste lag immers in het verleden tussen de twee wereldoorlogen in het culturele centrum San Pedro de Macorís van de Dominicaanse Republiek.

Nostalgisch heimwee naar de oorsprong en desondanks steeds meer geworteld raken in het nieuwe land van inwoning kenmerkt de poëzie van 'de eeuwige migrant'. De in twee delen opgesplitste bundel *'Abrojos'* beschrijft Dominicaanse en Arubaanse ervaringen en thema's, maar beide worden ze verbonden in de persoonlijke gevoelens van een somtijds timide romanticus, die de melancholieke eenzaamheid van de ziel belijdt. Die wordt beschreven in een zeer moeilijk toegankelijk dichterlijk taalgebruik dat in de traditionele retorica is gedrenkt.

Frank Williams: 'Alma transparente'. Eigen beheer 1994. Eduardo Curet: 'Abrojos', Santo Domingo: Editora Bóho 1994.

'Toch naar het carnaval'

Arubaans jeugdboek van Richard Piternella

ORANJESTAD — In 1987 publiceerde Richard Piternella (1950) zijn eerste jeugdroman 'Niet huilen bij de zee' over het toen en nu trouwens nog actuele probleem van de ongewenste tienerzwangerschap. De roman was bij de boekhandels al snel uitverkocht. Maar via de bibliotheek wordt het verhaal nog veel in het voortgezet onderwijs gelezen; al dan niet 'voor de lijst'. In een interview vertelde Richard toen al zijn plannen voor een tweede roman, dit keer voor jongere kinderen.

"Het zal gaan over een gezin waarin plotseling bepaalde nare dingen gebeuren. Het zal zich in de carnavalstijd afspelen," zei hij. Nu, acht jaar later, is het boek er. Het is een modern, leesbaar verhaal over een ongewoon onderwerp. De lezer moet zich niet laten afschrikken door de wat knullig-ouderwetse titel: 'Toch naar het carnaval'.

De hardwerkende vader is een heel dominante persoon in het gezin Mabon. Hij houdt vrouw en kinderen zo kort en leeft zo zuinig dat er nooit geld voor iets gezelligs is. Twee vrouwen zijn er daarom al bij hem weggelopen. Naar het carnaval gaan kijken of er aan deelnemen is er al helemaal niet bij voor de zes kinderen die de vader van drie verschillende vrouwen heeft.

De derde vrouw besluit haar familie in Bonaire op te zoeken en daar carnaval te gaan vieren. 'Over mijn lijk!', schreeuwt vader. Maar moeder zet door en als vader dan letterlijk 'dood' neervalt, stapt ze gewoon over zijn lichaam heen naar buiten, zegt niets anders dan 'Komediant' en vertrekt voor een hele week.

Intussen zitten de kinderen met het lichaam van hun vader. Ze besluiten het naar de schuur te slepen en daar zolang op te bergen, en zelfstandig het huishouden aan te pakken tot moeder terug is om maatregelen te nemen. Ze gaan voor het eerst carnaval vieren, komen op een verjaardagsfeest terecht en beleven allerlei avonturen.

Het einde van het verhaal is nog heel verrassend, hoewel de aandachtige lezer het al heeft zien aankomen. Aan de oppervlakte geeft het boek gewoon een spannend kinderverhaal over avonturen tijdens carnaval; wie daar door heen kijkt leest over het thema van verstoorde familierelaties. *Amsterdam; Leopold 1995 (ISBN 90 258 4293 3). Voor kinderen van 10 jaar en ouder.*

[W]ijziging toelatingsbeleid

[S]amenwerken aan remigratie [A]ntillianen en Arubanen

ORANJESTAD — Antillianen die op Aruba willen komen werken, worden als alle buitenlanders behandeld. "Toch hebben zij hetzelfde paspoort als wij", zo zegt minister van Arbeid Eddy Croes. "Zij moeten dus anders behandeld worden. Een vrij personenverkeer tussen Aruba en de Antillen is daarom binnenkort te verwachten. De twee landen gaan ook werken aan een gezamenlijk remigratie-plan voor Arubanen en Antillianen in Nederland."

= door Mike Willemse =

Over bovenstaande onderwerpen werd op Aruba gesprøken tussen de ministers van Arbeid van Aruba en Antillen, Eddy Croes en Jeffrey Corrion, en de Arubaanse minister van Justitie, Watty Vos. Sinds de status aparte van 1986 bestaat er op papier (naar aanleiding van een wet in het Statuut) een samenwerkingsovereenkomst Aruba-Antillen. De twee landen moeten een manier zoeken om het onderlinge personenverkeer te regelen. Tot nu toe is dat niet het geval geweest.

Hierin komt binnenkort verandering volgens de verklaring van minister Croes: "Onze regering en die van de Antillen hebben besloten over te gaan tot formalisering van de toelating van Antillianen op Aruba en van Arubanen op de Antillen". De enige voorwaarden voor toelating zullen zijn dat men werk, huisvesting en een bewijs van goed gedrag moet hebben.

Naast het vrije personenverkeer, komt een speciale regeling voor Antilliaanse jongeren die op Aruba komen studeren. Bovendien komt er een verblijfsvergunning voor Antillianen die niet naar Aruba komen om te werken.

Voor het remigratieplan is een Gemengde Commissie - met twee leden uit Aruba en twee leden uit de Antillen -benoemd. Deze commissie is gestart met een skelet-remigratieproject. De commissie gaat uit van een remigratie-plan dat al bestond. Hierdoor wordt het werk aanzienlijk bespoedigd.

Croes en Corrion gaan binnenkort naar Nederland om het idee van een remigratie-project aan de regering voor te leggen. Uitgelegd zal worden dat Aruba en de Antillen werkkrachten nodig hebben. "Tot nu toe is het zo dat bij remigratie de nieuwe werkgever alleen voor de werknemer betaalt en niet voor zijn gezin en verhuizing. Wij zullen Nederland vragen hiermee te helpen", zegt minister Corrion. Croes: "Nederland wordt door dit remigratieprojekt verlost van een last op de arbeidsmarkt".

ORANJESTAD— In 1994 behaalden slechts zestien Arubaanse studenten een diploma aan het Instituto Pedagogico Arubano (IPA). Deze afstudeergroep wordt elk jaar kleiner. Op Aruba moeten het komend schooljaar dan ook dertig nieuwe onderwijzers uit Nederland worden aangetrokken.

Ernstig tekort aan lokale leerkrachten basisonderwijs

ORANJESTAD — Op Aruba is een ernstig tekort aan lokale leerkrachten. Schoolbesturen zijn daardoor genoodzaakt buitenlandse onderwijzers aan te nemen. In 1994 telde het totaal aantal leerkrachten in het basisonderwijs 357. Op het moment werken ongeveer 100 buitenlanders, met name Surinaamse en Nederlandse leerkrachten, in het Arubaanse basisonderwijs. Het komend schooljaar worden waarschijnlijk 32 nieuwe Nederlandse onderwijzers aangetrokken.

= door Eef Hermers =

Voorzitter Jaime Mata van onderwijsvakbond Simar vindt het een alarmerende situatie dat er een duidelijke toename van buitenlandse leerkrachten is. "Een hekele kwestie, vooral omdat we het Papiamento zo graag willen introduceren," aldus Mata. "Door de schaarste aan gediplomeerde, lokale onderwijzers worden in de klassen meer leerlingen ondergebracht dan wettelijk is voorgeschreven."

Bij de Arubaanse lerarenopleiding, het Instituto Pedagogico Arubano (IPA), bestaat de eerstejaars-groep [illegible] de tweede uit 13 en de derde uit 16 leerlingen. Vorig jaar behaalden slechts 16 lokale studenten hun lerarendiploma. En deze afstudeergroep wordt steeds kleiner. Deskundigen wijten dit aan het ontbreken van een langetermijn-planning op onderwijsgebied.

Kortom, de situatie van de leerkrachten in het basisonderwijs wordt steeds moeilijker. Daar komt bij dat naast de Arubaanse leerlingen, die Papiaments als moedertaal (of tweede taal) spreken, er veel nieuwe allochtone leerlingen zijn, voor wie het Nederlands een volstrekt nieuwe, vreemde taal is. Hiermee wordt de taalsituatie binnen de school nóg gecompliceerder.

EPB

Ook is er kritiek op de invoering van het Educacion Professional Basico, het reguliere LBO-onderwijs van Aruba bestaat uit het Lager Technisch Onderwijs (LTO), het Lager Huishoud- en Nijverheidsonderwijs (LHNO) en het Economisch Toeristisch Administratief Onderwijs (ETAO). Dit onderwijssysteem wordt losgelaten en vervangen door de EPB, die in opzet en werkwijze sterk van het LBO verschilt.

Er worden twee scholen voor de EPB bestemd: namelijk één in Oranjestad en één in San Nicolas, terwijl in Santa Cruz een filiaal wordt gevestigd. Het geschatte leerlingenbestand van de scholen zal 1200 respectievelijk 800 zijn.

De leerkrachten van de John F. Kennedyschool in Oranjestad, waar de EPB in augustus 1995 van start zal gaan, zijn bezorgd voor wat betreft de opzet. Die zou nu al veel verwarring veroorzaken onder zowel de leerlingen als de leerkrachten.

Ook is met verbazing kennis genomen van de start van een nieuw EPB-team. De grote vraag is waarom er geen vertegenwoordiger van de JFK School is uitgenodigd om aan dit team deel te nemen. "Want wie beter dan een JFK-leraar weet wat er allemaal op deze school gebeurt?", aldus de leraren. Ze vinden bovendien dat zij het recht hebben op de hoogte te zijn van de statuten van de EPB-stichting. Dat is tot nu toe nog niet het geval.

De leerkrachten vinden dat er eerst een goede planning moet worden opgesteld, voordat op een verantwoorde wijze wordt gestart met de EPB op de JFK School. "Vooruitgang moet immers goed gepland worden."

Minister van Arbeid Corrion:

'Curaçao kent werkloosheid en Aruba heeft volop werk'

ORANJESTAD — Omdat de Antillen problemen kunnen verwachten bij de aanstaande aantrekking van buitenlandse werkkrachten, heeft de Antilliaanse minister van Arbeid, Jeffrey Corrion, inlichtingen ingewonnen over hoe Aruba dit probleem aanpakt. In een tijdsbestek van drie jaar zal de raffinaderij Isla zo'n zestien honderd arbeidskrachten moeten importeren. "Wij willen wij graag gewaarschuwd zijn en leren van andermans fouten", zegt Corrion.

De Antilliaanse bewindsman legt uit dat de Antillen met werkloosheid te kampen heeft en dat Aruba werkgelegenheid in overvloed heeft. "Wij zijn de mening toegedaan dat wanneer Aruba niet voldoende werkkrachten heeft, Antillianen eerder aan de beurt zouden moeten komen dan bijvoorbeeld Peruanen of Filippijnen. Dit moet ook omgekeerd werken: de Antillen moeten ook eerst Arubanen aantrekken, voordat buitenlanders aangenomen worden."

Corrion en zijn Arubaanse collega Eddy Croes brachten eind februari een bezoek aan Coastal Refinery om te zien hoe de buitenlandse werkkrachten gehuisvest zijn en wat voor werkcontract en salaris zij hebben. Hij liet zich ook inlichten over het '*Enseñansa pa Empleo*'-projekt. Over de buitenlandse werkkrachten kregen de twee ministers de nodige uitleg van vakbondsleider Anselmo Pontilius.

De twee bewindslieden spraken over werkcontracten van korte duur en de wet over koppelbazen. Op de Antillen is deze koppelbaaswet goedgekeurd maar nog niet in werking. Corrion zegt over deze 'keten-aansprakelijheid': "de hoofdaannemer besteedt werk uit aan de onderaannemer. Deze houdt premies in van de arbeiders maar draagt deze premies niet af aan de Sociale Verzekeringsbank (SVb) en de belastingdienst. Door de ketenaansprakelijkheidswet wordt de hoofdaannemer nu daarvoor verantwoordelijk gesteld."

Minister Eddy Croes stelt dat Aruba een dergelijke wet kan overnemen. Hij wees op het bedrijfsgeval op het Coastal-terrein waarbij een arbeider uit Trinidad een rugfractuur opliep. "De man ligt al maanden in het ziekenhuis en er is geen enkele aannemer die aansprakelijk wil zijn".

Unieke opgravingen bij Indianendorp Tanki Flip

TANKI FLIP — Van 5 september tot 25 november zijn er op Tanki Flip opgravingen verricht van een pre-columbiaans indianendorp dat daar tussen het jaar duizend en vijftienhonderd gelegen heeft. Het was één van de drie woonplaatsen; de andere plekken waar in die tijd al Indianen gewoond hebben waren Santa Cruz en Savaneta.

De aanleiding om het onderzoek nù te verrichten was de geplande ontwikkeling van Tanki Flip, omdat door het terrein waarschijnlijk woningen zullen worden gebouwd en wegen worden aangelegd. Er werd samengewerkt door medewerkers en studenten van de Universiteiten van Leiden, Havanna, Parijs, Maine en het Archeologisch Museum Aruba.

De resultaten waren heel bijzonder, omdat niet alleen een verrassend groot aantal van tenminste veertien woningen werd ontdekt, maar ook een zestig meter lange palenrij die als omheining diende en twee vuurplaatsen voor aardewerkovens.

De gegevens werden in Leiden in de computer ingevoerd en vervolgens geanalyseerd. Dat werd aanleiding voor de Leidse archeoloog Aad Versteeg om in februari en maart 1995 ter plekke een aantal gegevens opnieuw nauwkeurig na te trekken. *Site-supervisor* Francisco Croes legde tegelijkertijd nog enkele ontdekte graven bloot. Als dit klaar is zal een publicatie over deze bijzondere opgravingen worden geschreven door alle bij het onderzoek betrokkenen.

Oprah Winfrey voor tv-opname naar Aruba

ORANJESTAD — "Eigenlijk is het nog een beetje geheim. Hoe men erachter is gekomen weet ik ook niet," zo zegt Tony Green, directeur van de Bushiri Hotel Vakschool, over het aanstaande bezoek van de wereldbekende *talkshow-hostess* Oprah Winfrey aan Aruba. Volgens Green werden deze maand televisie-opnames gemaakt voor zijn programma *Perspectiva Dynamica*. En Winfrey wordt hier de gastvrouw van.

Green: "Op 15 maart wordt het speciale televisie-programma, dat wordt opgenomen door een Arubaanse *crew*, uitgezonden. Hoewel Oprah ontzettend duur is (zij verdient miljoenen), komt zij voor bijna niets naar Aruba om een weekje vakantie te houden. Zij wil dan ook geen journalisten om zich heen; ze wil met rust gelaten worden. In ruil voor de vakantieweek maakt zij het programma."

Green kent Winfrey 'een beetje'. "Vroeger heb ik voor een televisie-maatschappij gewerkt, en toen heb ik kennis met haar gemaakt. Ik heb persoonlijk met Oprah over haar vakantieplannen gesproken. Ze heeft er echt zin in." *Perspectiva Dynamica* is vergelijkbaar met Winfrey's *talkshow* met een panel en publiek. Green zal binnenkort nadere gegevens bekend maken. Het onderwerp van het programma is nog 'een groot geheim'.

Het Arubaanse Wapen

HET WAPENSCHILD van Aruba werd op 15 november 1995 officieel in gebruik genomen. Aan het oorspronkelijke ontwerp, afkomstig van het 'Atelier van Heraldische Kunst' in Amsterdam, voegde de regering van Aruba enkele wijzigingen toe om de Arubaanse identiteit nog sterker naar voren te laten komen. Het wapenschild symboliseert enkele typische aspecten van de Arubaanse bevolking:

1. De afbeelding van de aloe heeft vooral te maken met de periode dat de aloe-industrie vele Arubaanse gezinnen jarenlang van een inkomen voorzag. Maar de aloe is nog steeds populair: veel mensen zijn ervan overtuigd dat de plant geluk brengt. Het sap wordt in veel gezinnen nog steeds gebruikt in het eten maar ook voor genezing van littekens en brandwonden.

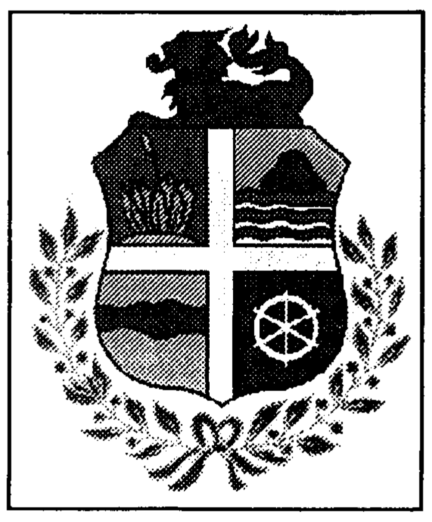
2. De Hooiberg symboliseert het eiland Aruba dat zich ver uit de zee verheft

3. De handdruk symboliseert de vriendschappelijke banden met andere volkeren en landen, zowel op sociaal-, politiek- als economisch terrein.

4. Het wiel of rad vertegenwoordigt de industrie die tegenwoordig het belangrijkste middel van bestaan vormt op Aruba

5. Het kruis in het midden symboliseert het geloof

6. De laurierbladeren staan voor vrede en vriendelijkheid.

De Arubaanse Vlag

DE ARUBAANSE vlag werd op 18 maart 1976 voor het eerst gehesen. Het grootste gedeelte van de vlag is blauw en duidt de zee aan, die Aruba omringt.

De vierhoekige ster symboliseert de ligging van Aruba in de oceaan. Ook geeft het de vier richtingen aan van het kompas, dat ook de volkeren van de veertig landen vertegenwoordigt, die op Aruba gevestigd zijn. Het duidt ook de vier kusten aan van Aruba, die samen een natuurlijke grens vormen.

De rode ster met witte rand staat voor de grote liefde die iedere Arubaan heeft voor zijn eiland; het duidt tevens de kleur aan van onze vroegere handel in brazil-hout en de cochenille teelt. Het betuigt tevens de eer aan het Indiaanse bloed dat in de Franse Pas heeft gevloeid voor de vrijheid.

De twee gele horizontale lijnen duiden de vrije en aparte plaats aan die Aruba geografisch gezien inneemt zonder zich te distantiëren van andere eilanden of volkeren. De gele kleur van de lijnen is de kleur van overvloed en duidt de bloeiende aloe aan. Het symboliseert eveneens de grote hoeveelheid hout en de gele kleur in de Arubaanse flora zoals de kibrahacha, brazil, bonchi strena, tuturutu en anglo. De gele lijnen bewijzen de standvastigheid en lange duur van deze overvloed.

Afbouw Plantation en gedeeltelijke sloop Ramada

Regering nadert moment van oplossing hotelproblematiek

ORANJESTAD — Na de sluiting van de raffinaderij van Exxon in [19]85 zette het toenmalige bestuurscollege, onder leiding van pre[mi]er Henny Eman, alle kaarten op het toerisme als belangrijkste [bro]n van inkomsten en werkgelegenheid. Met medeweten van [...]jlen minister Jan de Koning werden voor ruim 600 miljoen florin [aa]n overheidsgaranties verstrekt voor geldleningen voor de bouw [va]n drie hotels: Beta, Ramada Renaissance en Plantation Bay.

[D]oor Eef Hermers =

[M]aar de mooie plannen [van] de regering-Eman moc[hte]n niet lang duren. De [bou]w van Beta werd in de [...]er van 1990 gestaakt, [toe]n de Italiaanse aannemer [...]l in financiële problemen [ra]kte. De Arubaanse over[hei]d werd de klos omdat het [...] garant had gesteld voor [een] lening van bijna 40 mil[joe]n dollar die Beta Hotel [Ent]erprises had afgesloten [bij] de Italian International [Ban]k in Londen.

[K]ort na dit schandaal werd [...] Ramada Renaissance [...] [...]ng stil [...] [...]nemer [...] [...]l het [...] [...]2 bedr[...] Aruba, voor zowel Beta als Ramada, 120 miljoen dollar. De eigenaren van de hotels bleken niet in staat hun projekten af te ronden. Ook een aanvullende garantie die Aruba, met instemming van de Rijksministerraad, afgaf ten behoeve van Ramada, bleek niet toereikend omdat de eigenaren niet in staat waren aan de gestelde voorwaarden te voldoen (namelijk dat de aanvullende financiering uit eigen middelen zou komen). Afgesproken werd, dat Aruba een voorziening van 20 miljoen dollar op de begroting zou treffen en dit bedrag jaarlijks zou storten op een geblokkeerde rekening bij de Centrale Bank van Aruba (CBA).

Achteraf is duidelijk geworden dat de regering-Eman niet genoeg zorgvuldigheid in acht heeft genomen bij de beslissingen over de garanties. Zo werd geen onderzoek gedaan naar de betrouwbaarheid van aangezochte buitenlandse aannemers en ingeschakelde buitenlandse banken en verzekeringsinstellingen.

Aruba meende dat Nederland medeverantwoordelijk was voor de garanties, maar daar waren de Nederlandse politici het helemaal niet mee eens. Tijdens het overleg over de hotelgarantieproblematiek in juli en oktober 1992 werd vastgesteld dat Aruba aansprakelijk bleef voor de schulden.

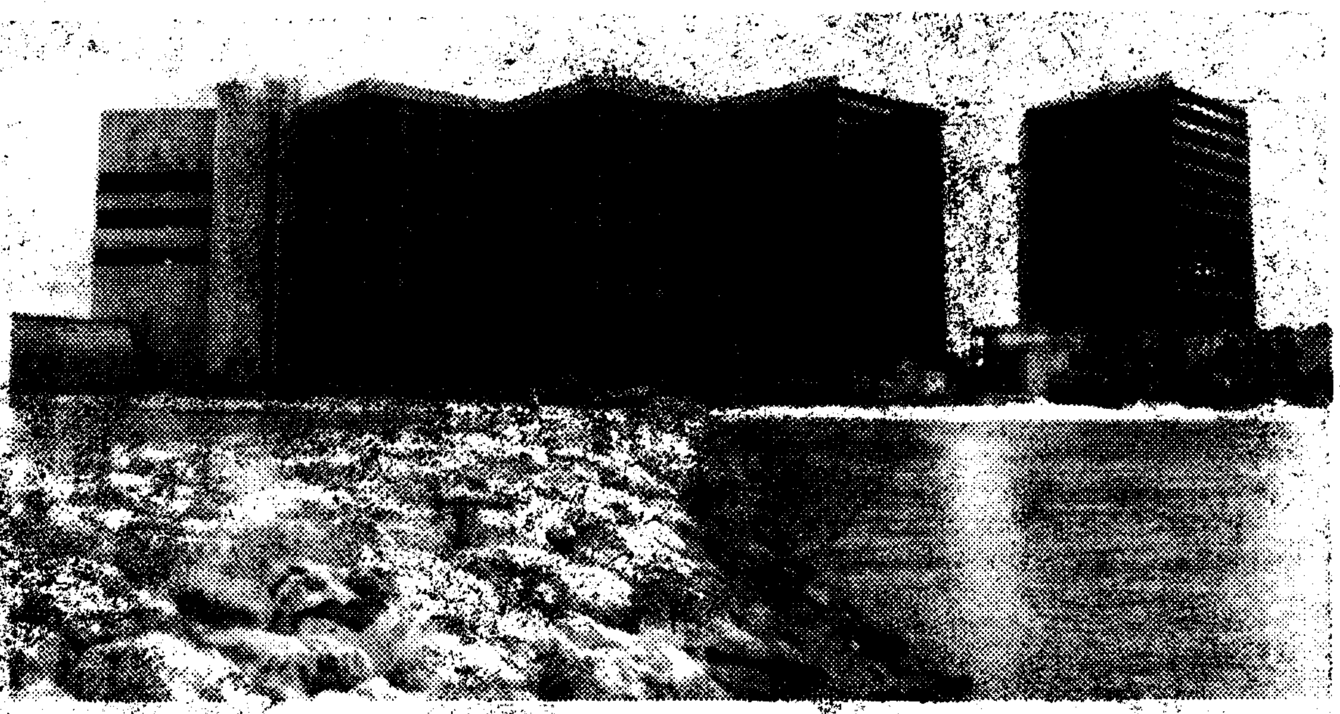
Een commissie onder aanvoering van oud-premier Barend Biesheuvel adviseerde het kabinet Oduber om twee hotels af te bouwen met steun van Nederland en één hotel met commerciële leningen. Nederland stelde via de Nationale Investerings Bank (NIB) een lening van 75 miljoen dollar beschikbaar.

Op 18 mei 199[.] bereikte de [...] Aruba opgerichte Ontwikkeling Property Management [...] [...] [...] [...] [...] combinatie [...] voor de verdere afbouw van Plantation. Met Marriott werd een contract getekend voor de exploitatie. Met de afbouw is een totaalbedrag gemoeid van 65 miljoen dollar. Naar verwachting zal Marriott over 2 maanden met 460 kamers haar deuren openen.

Ook voor Ramada was de oplossing er snel: sloop van het grootste gedeelte van het gebouw en de verkoop en op korte termijn instellen van het andere gedeelte. Hierdoor zou 50 procent van de totale oppervlakte van 26.750 vierkante meter weer vrijkomen.

Op 18 januari 1995 gaf de Raad van Ministers van Aruba het terrein en de gebouwen van Ramada in erfpacht aan Divi Hotels Inc., een bekende hotelnaam op Aruba. De offerte die Divi indiende voor de sloop en verdere exploitatie bedroeg 6,9 miljoen dollar. De hotelgroep bood daarbij een garantie van 6,1 miljoen dollar van de First National Bank.

Voor wat betreft de overname en exploitatie van het Beta Hotel is nog geen besluit genomen. De regering onderhandelt met Marriott en Westin. Een speciale commissie adviseerde de regering in januari 1995 dat het voor wat betreft de afbouw van het Beta Hotel het beste met Marriott in zee kan gaan. Maar het aanbod van Westin is desgenoeg even goed. Met andere woorden: mocht de *deal* met Marriott onverhoopt niet doorgaan, dan heeft de regering-Eman een goed alternatief.

■ Het Ramada Renaissance (ook wel Eagle Beach Hotel genoemd) vanuit zee gezien. De Arubaanse hotelgroep Divi Hotels laat het linkergedeelte binnen 2 maanden slopen. Het rechtergedeelte, de toren en de bungalows wordt afgebouwd als hotel met maximaal 250 kamers.

Algemeen adviseur TeleAruba benoemd

ORANJESTAD — August Seraus is per 1 april aanstaande benoemd tot algemeen adviseur van *TeleAruba*. Hij wordt in deze functie de opvolger van waarnemend directeur Christina de Kort.

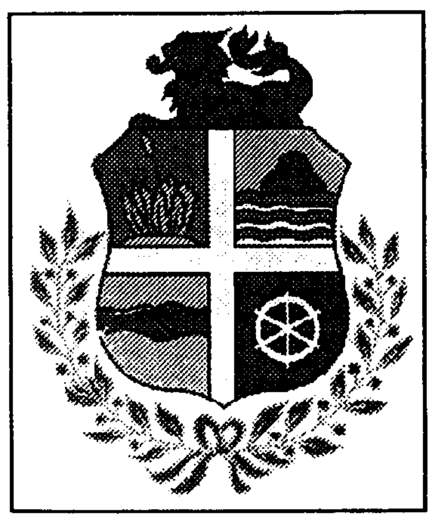
De op Bonaire geboren Seraus, die op Curaçao heeft gewoond, wil nu - na twintig jaar Nederland - weer terug naar 'de West'. In Nederland heeft hij de functie van chef [...] [...] Hogeschool voor de Kunsten in Arnhem. Seraus bracht recentelijk een bezoek aan de Antillen en Aruba om te kijken of er ruimte voor hem was bij een van de televisie-maatschappijen op een van de eilanden.

Op Aruba had Seraus een gesprek met de minister van Vervoer en Communicatie [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] Op 17 maart [...] Aruba.

■ *ORANJESTAD — Het Fort Zoutman met de Willem III-toren in Oranjestad staat er prima onderhouden bij. Er omheen is veel veranderd; vele kantoren en winkels zijn er bij gekomen. Maar het Fort is gebleven. Het is ingericht als museum en dagelijks geopend voor bezoekers. De entree is 1 florin.*

Arubaans volkslied 'Aruba Dushi Tera'

Aruba patria aprecia
nos cuna venera
chikito y simpel bo por ta
pero si respeta

O, Aruba, dushi tera
nos baranca tan stima
nos amor p'abo t'asina
grandi cu n'tin nada pa kibre

Bo playanan tan admira
cu palma tur dorna
bo escudo y bandera ta
orgullo di nos tur

Grandeza di bo pueblo ta
su gran cordialidad
cu Dios por guia y conserva
su amor pa libertad

Verdrag Aruba en VS douane-inklarin

WASHINGTON/ORANJESTAD — In de toeko moeten alle passagiers met bestemming de Vereni Staten de Amerikaanse douane-procedures ond gaan terwijl zij zich nog op Arubaanse bodem be den; de zogeheten *US pre clearance*. Daartoe teke minister Glenbert Croes van Vervoer en Commu catie eind vorig jaar in Washington een verdrag de VS en het Koninkrijk der Nederlanden.

Dit verdrag maakt het mogelijk dat naast de reeds bestaande *US pre clearance* voor wat betreft de reispapieren ook de bagage door Amerikaanse douaniers wordt gecontroleerd. Het betekent bovendien dat reizigers vanaf alle binnenlandse vliegvelden in de VS kunnen vertrekken richting Aruba.

"Dit maakt ons land uniek," zo verklaart minister minister Croes. "Door dit verdrag wordt reizen tussen de VS en Aruba net zo gemakkelijk als reizen tussen buurlanden VS en Canada", voegde hij er trots aan to

Ook premier Henny E is enthousiast en zegt het verdrag een grote v uitgang voor het toerism Het is niet alleen een go service voor reizigers, versterkt ook de samenw king tussen de VS, het koni rijk en Aruba in de st tegen de internationale dr handel.

Deze *pre clearance* g waarschijnlijk over circa t jaar van start, wanneer uitbreiding van het lucht vengebouw van Reina B trix voltooid is.

■ *ORANJESTAD — Uitzendbureau 'Tempo Aruba' opende anderhalfjaar geleden haar deuren in de Wilhelmina straat in Oranjestad. Het bedrijf begeleidt Arubanen die voo een korte of langere periode werk zoeken en bemiddel daarvoor met bedrijven, organisaties en overheidsdeparte menten. Op Aruba is momenteel veel vraag naar administratief- , technisch-, medisch- en horeca personeel. Op de foto van links naar rechts: directrice / eigenaresse Gitta de Wit en haa vaste medewerksters Mayra Arendsz en Rona Angela.*

Vos over toelatingsbeleid:

'Eind april zal alles weer normaal draaien'

ORANJESTAD — "Het toelatings- en werkvergunningenbeleid is gekoppeld aan de erfenis waarmee gewerkt moet worden. Momenteel worden bovenstaande zaken op orde gebracht bij Directie Vreemdelingen Zaken (DVZ). Er komen veranderingen in de werkmethode en in het gedrag van de medewerkers die met toelating/werkvergunning werken. DVZ zal onder Directie Openbare Orde en Veiligheid (DOOV) vallen en begin mei zullen de zaken weer normaal gaan draaien." Zo verklaarde minister van Justitie Watty Vos.

Vos vertelt dat zijn regering van de vorige regering 1200 getekende werkvergunningen erfde. Daarna kwamen er nog stapels bij. "Wij zijn nu bezig die stapels te verwerken. Maar natuurlijk moet het gen kwestie worden van dweilen met de kraan open." Gebleken is dat het geven van vergunningen voor een periode van zes maanden grote problemen voor de administratie veroorzaakt. Volgens de bewindsman moet er daarom verandering komen in dit zes maanden-systeem. "Wij zijn met deze verandering bezig en daarom gaat DVZ onder DOOV vallen."

De bewindsman zei dat geld beschikbaar gesteld is voor de verhuizing van DVZ naar DOOV. Er zal een heel nieuw systeem op het gebied van toelating en werkvergunning komen. Nu komen mensen naar het bestuurskantoor voor toelating/werkvergunning en worden opgevangen door het ministerie van Justitie. Maar eigenlijk moeten al deze personen behandeld worden door DVZ zelf. Zij zullen moeten wachten tot de verhuizing een feit is geworden.

"Dat de kwestie van toelating/werkvergunning veel tijd in beslag neemt komt omdat de hele stapel met aanvragen doorgelicht moet worden. Er wordt onder andere gekeken of er een advies is van Directie Arbeid. Dit alles moet gedaan worden omdat wij niet zomaar tekenen voor iets dat ons voorgelegd wordt. Wij willen nooit uit welke hoek de *fastball* kan komen."

Om maar een geval te noemen: een personeelslid van DVZ stuurt een lijst ter ondertekening met namen van elf buitenlanders. Deze personen werden door de politie opgepakt omdat zij illegaal aan het werk waren. Niet alleen hadden deze personen geen werkvergunning of waren zij in afwachting hiervan, maar zij hadden zelfs niet eens een aanvraag hiervoor ingediend. "Dergelijke '*fastball*-pogingen' moeten wij direkt kunnen uitschakelen."

Schaatsen op Aruba

ORANJESTAD — Schaatsen op het tropische Aruba? Dat kan tegenwoordig! Op de grote parkeerplaats bij Seaport Market Place, tegenover Café The Plaza, houdt een enorme blaasinstallatie een grote tent overeind, waar de schaatsen kunnen worden omgebonden. Een primeur op Aruba.

De kosten voor een half uur (inclusief de huur van schaatsen) zijn 12,50 florin. Toegang tot de tent is 3 florin. Van maandag tot en met vrijdag kan van 17.00 tot 24.00 uur geschaatst worden en in het weekeinde vanaf 16.00 uur.

De schaats-tent, afkomstig uit Curaçao, wordt over zes weken opgebouwd in - achtereenvolgens - St. Maarten, St. Thomas en St. Barths. Op Aruba wordt deze schaatshappening mogelijk gemaakt door sponsors Seaport Village en Coca Cola. Café the Plaza verzorgt op toepasselijke wijze warme chocolademelk en poffertjes.

Inzake schrappen artikel 62

Eman vindt standpunt Tweede Kamer 'jammer'

ORANJESTAD — Premier Henny Eman vindt het 'jammer' dat het definitief schrappen van Aruba's onafhankelijkheid niet samenvalt met de viering van Arubadag, vandaag in de Groenoordhallen in Leiden. "Het is een stuk onbegrip van Kamerlid Gerritjan van Oven die gemeend heeft dat over het onderwerp éérst nog een plenaire vergadering van de Tweede Kamer belegd moet worden, waardoor dit extra feestelijk tintje aan Arubadag niet doorgaat."

Van Oven was ruim een week geleden de enige die standvastig bleef in zijn mening over het schrappen van artikel 62 van het Statuut, de onafhankelijkheid voor Aruba. Geheel in lijn met de protocol-afspraken wilde hij nog drie maanden wachten met het slaan van het Koninklijk Besluit (KB).

Eman blijft echter heel nuchter over deze zaak: "Kijk, het KB tot het schrappen van artikel 62 wordt toch wel geslagen". En daar heeft de minister-president gelijk in want tijdens de Kamervergadering werd duidelijk dat zo'n plenaire bijeenkomst uitsluitend procedureel is, want een kamermeerderheid is voorstander van het slaan van het KB.

HENNY EMAN

"Men beseft niet wat voor een historische dag 18 maart 1995 had kunnen worden als op die dag officieel bekend was gemaakt dat de onafhankelijkheid definitief zou zijn geschrapt," zegt Eman in gesprek met *Amigoe*. "Het had de viering van de Arubadag een extra feestelijk tintje kunnen geven."

Het is zelfs zo dat de premier en de vice-premier (Glenbert Croes) zich hadden voorgenomen om naar Nederland af te reizen indien artikel 62 inderdaad geschrapt zou zijn. Daar vieren circa 8.000 in Nederland woonachtige Arubanen (en Antillianen en Nederlanders) vandaag in de Groenoordhallen Arubadag. "En dat gaat nu helaas niet door", geeft Eman toe.

Nieuwe KabNa-man op Aruba

ORANJESTAD — Na een inwerkperiode van ruim anderhalve maand bij het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (KabNa) in Den Haag, begint Quint Meijer op 25 maart zijn werkzaamheden als de nieuwe vertegenwoordiger van Nederland op Aruba.

Met de benoeming van Meijer - hij is van oorsprong politicoloog - is de functie vaan KabNa-vertegenwoordiger op Aruba, die lange tijd werd waargenomen, eindelijk vervuld. Voor zijn komst naar Aruba, was Meijer secretaris van de Stadsdeelraad West in Amsterdam. Hij vervangt op Aruba Jaap Huizinga die lange tijd de vacature van vertegenwoordiger van Nederland te Oranjestad heeft waargenomen. Huizinga keert weer terug naar Nederland.

Op het KabNa te Aruba heeft Meijer de leiding over vijf medewerkers. Plaatsvervangend vertegenwoordiger is Johan Afman. Het personeel bestaat verder uit twee administratief medewerkers, één project- en één technisch medewerker. Meijer heeft vorige week officieel kennis gemaakt met premier Henny Eman.

Activiteiten op Aruba met 'Dia di Himno y Bandera'

ORANJESTAD — Niet alleen in de Groenoordhallen, ook op Aruba wordt *Dia di Himno y Bandera* gevierd. Deze feestdag wordt vandaag gevierd en morgen, 20 maart, is de officiële nationale vrije dag.

Premier Henny Eman heeft alle betrokken instanties afgelopen week meegedeeld dat van zonsopgang tot zonsondergang bij alle overheidsgebouwen en overheidsvaartuigen in de haven, de Arubaanse vlag moet worden uitgestoken.

Vandaag wordt de jaarlijkse halve marathon (21 kilometer) ter gelegenheid van de negentiende Arubadag gehouden. De start is om 06.30 uur bij het San Nicolas Sport Park en de finish op de parkeerplaats van het Alhambra Casino. Ook dit jaar worden deelnemers uit Curaçao, Bonaire en Sint Maarten verwacht.

Centro di Bario Tanki Lender heeft een uitgebreid programma samengesteld voor zaterdag 18 maart en begint al vroeg in de morgen met de traditionele volksspelen voor de jeugd en volwassenen. Naast de bekende volksspelen met dit jaar een aantal nieuwe spelletjes, vinden ook een 'Spel Zonder Grenzen' en de 'Tanki Leenderts Second Annual Drag Classic' autorace plaats.

De sociale vereniging van Brandweerlieden - Bomberonan di Aruba Social y Activo (BASA) - heeft voor maandag 20 maart een programma van volksspelen opgesteld. De spelen beginnen om 08.00 uur op het Caiquetio-veld te Paradera. Tot 12.00 uur worden activiteiten voor de jeugd gehouden, zoals een vliegerwedstrijd, zaklopen, steltlopen, hardlopen en stoelendans. Vanaf 12.00 uur komen de volwassenen aan de beurt met voetbal strafschopschieten, hardlopen, touwtrekken en 'sinaasappeldans'.

Zangkoor Canta Aruba, onder leiding van Rufo Odor, organiseert een tweetal concerten, waar vijf jeugdkoren aan deelnemen: 'Canta Aruba', 'The Melodies', 'Grupo Alegre', 'Cos di Mucha' en 'Coro Maria Goretti'. Het repertoire bestaat uit nummers van lokale componisten.

Ook sportvereniging Trupial organiseert een dag vol activiteiten. Op het programma staan diverse spelletjes, muzikale shows en een mini-playback show.

Aruba Hi-Winds Pro-Am klaar om af te tellen

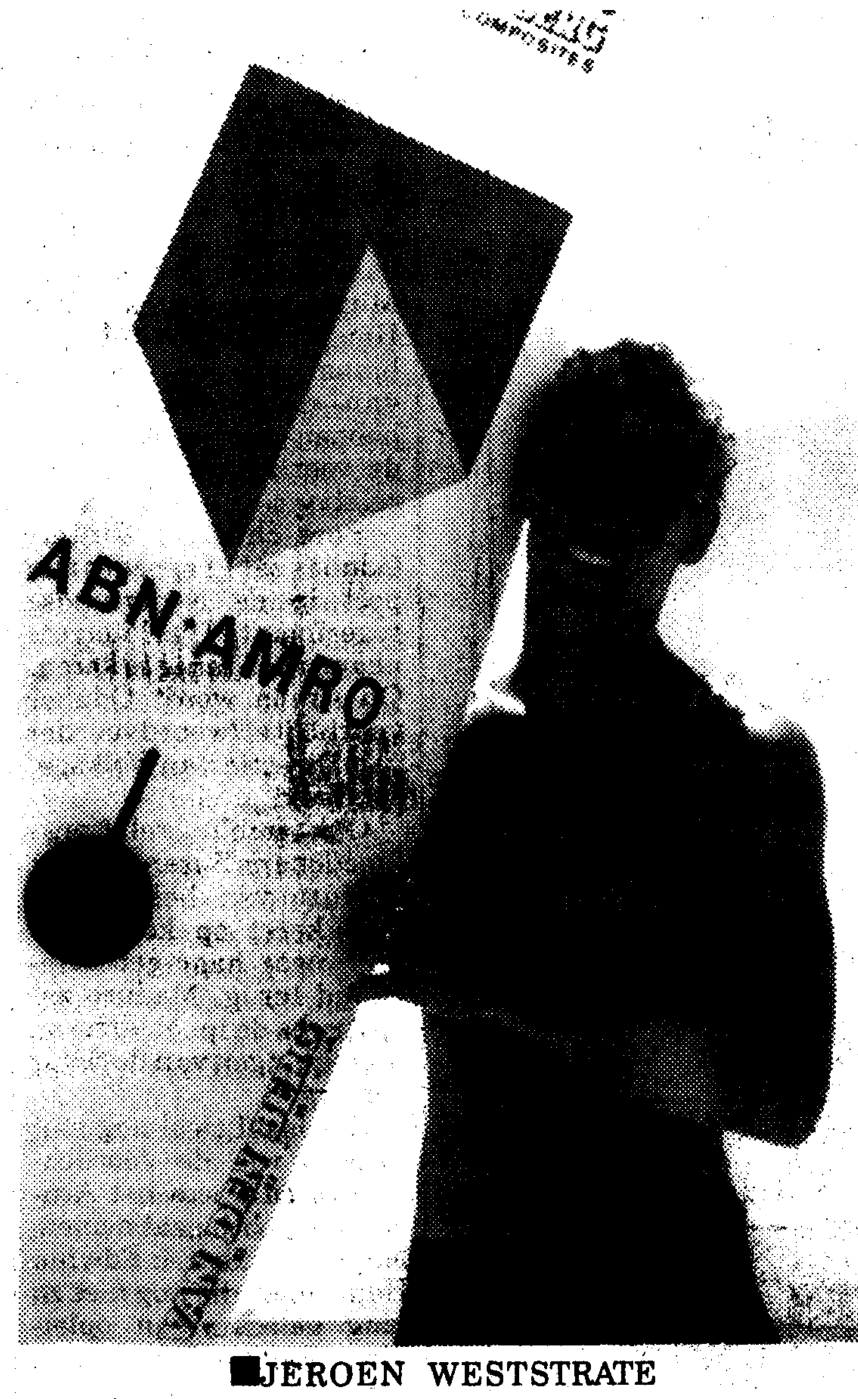
[O]RANJESTAD — Het startsein voor de eerste *heat* [va]n de Aruba Hi-Winds Pro-Am wordt op 4 juni [geg]even. Dit jaarlijks terugkerende windsurffestijn [sta]at inmiddels op de kalender van de Professional [Boa]rdsailing Association (PBA) voor 4 tot en met 18 [jun]i. Na afloop van de toespraak door sportminister [Lil]i Beke zullen de tonen van de *Final Countdown* van [de] rockgroep Europe, het on-officiële Hi-Windsnummer, [ov]er over het strand schallen: dat gaat door merg en [be]en.

[D]e Aruba Hi-Winds. Negen [jaa]r geleden op Eagle Beach [beg]onnen, verhuisd naar de [Fis]herman's Huts en ver[vo]lgen jaar naar Manchebo [Be]ach. Dit jaar wordt de [loca]tie weer de Fisherman's [Hu]ts om tegemoet te komen [aan] de wensen van de sur[fer]s. "Nergens ter wereld is [het] zo lekker varen als voor [Hoo]kval", zeggen surfers die [het] kunnen weten.

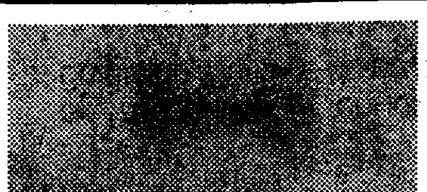
[D]e Arubaanse deelnemers [tra]inen hard voor de Hi-[Wi]nds: vanaf januari organi[see]rt de lokale windsurfclub, de Wind Racers Club Aruba (WRCA), twee keer per maand wedstrijden. Meestal bij Fisherman's Huts, maar soms op Barcadera of Arashi voor de afwisseling. Slalom is de discipline die het meest getraind wordt, maar af en toe zit er een course-race tussen, want dit jaar zijn er bij de Hi-Winds ook course-wedstrijden.

De Arubaanse racers zijn in de loop der jaren flink vooruitgegaan. Namen als Jeroen Weststrate, Rudy de Miranda, Ewald Winklaar en masters (boven de 30) Hense Verploeg en Victor Janssen zijn al een aantal jaren bovenaan de *overall results*-lijst van de Hi-Winds te vinden. Marrit Gorter was bij de dames jarenlang aan de top, evenals Julie Renfro. Dit jaar zullen Aukje Meppelink, Rebecca Wolthers en Snezana Necsic ook zeker hoge ogen gooien.

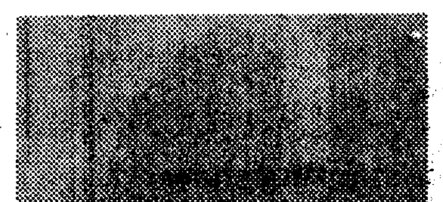
De professionals (pro's) staan eigenlijk een beetje los van het amateurgedeelte. Dan gaat het om geld, dus is de sfeer niet zo gemoedelijk. Het prijzengeld dit jaar is 100.000 dollar; dat bedrag moet over een groot aantal surfers verdeeld worden: bij de heren meestal 32 surfers en bij de dames 20. Er zijn nog geen inschrijvingen binnen voor de komende Hi-Winds, maar één ding is zeker: wind, zon en gezelligheid genoeg op Fisherman's Huts.

■JEROEN WESTSTRATE

Half juli op Aruba: Prins Willem-Alexander opent Koninkrijksspelen

[O]RANJESTAD — Medio juli is het zover dat de [Ko]ninkrijksspelen, na bijna twintig jaar geen door[ga]ng te hebben gevonden, weer gehouden worden. Op [Ar]uba nog wel, met een opening die verricht wordt [do]or kroonprins Willem-Alexander. De kosten van de [Spe]len, geraamd op 300 duizend florin, zijn voor [re]kening van Nederland.

= door Ramiro Tromp =

De protagonisten van de nieuwe Spelen zijn: Nederland, de Nederlandse Antillen en Aruba. De totstandkoming van de Spelen is mogelijk geworden door de inzet van drie vrouwen die in hun functie te maken hebben met Sport en Cultuur: minister Lili Beke (Aruba), minister Martha Dijkhoff (Antillen) en staatssecretaris Erica Terpstra (Nederland).

Maar liefst driehonderd atleten uit de Koninkrijkslanden zullen elkaar van 16 tot 21 juli op de Arubaanse sportvelden ontmoeten. De zes sportonderdelen zijn: tennis (bij de Aruba Racquet Club), softball en baseball (in het Elias Mansur Ballpark), voetbal en atletiek (in het Guillermo Trinidad Stadion) en taekwondo/judo in de sporthal van de marinierskazerne. De Marine biedt de deelnemers ook kost en inwoning.

Voor wat betreft de huisvesting is een wijziging te verwachten. Begin deze maand sloot minister Lili Beke een akkoord met de Lago voor de overname van het voormalige hoofdgebouw van de raffinaderij in San Nicolas: het General Office Building (GOB). In dit gebouw komt een Sporthotel, waar zowel lokale als buitenlandse atleten gebruik van kunnen maken en voor een redelijke prijs kunnen verblijven.

Volgens de minister moeten de werkzaamheden hieraan in juni aanstaande klaar zijn. Dan zullen de deelnemers aan de Spelen als eersten gebruik kunnen maken van dit hotel. Het biedt huisvesting aan alle deelnemers tegen een laag tarief.

Alle gebiedsdelen zijn blij dat de Koninkrijksspelen weer - om de twee jaar - gehouden zullen worden. Aruba werkt sinds november 1994 aan de voorbereiding met een Commissie Koninkrijksspelen Aruba en vier sub-commissies. De taak van Aruba is om de organisatie zo perfect mogelijk te laten verlopen, want de Spelen dit jaar worden als proef gezien voor het houden van volgende Spelen.

"Aruba moet tonen de titel van 'eerste gastland van de nieuwe Koninkrijksspelen' ten volle waard te zijn", zo merkte minister Beke op. Als tot voortzetting wordt beslist, dan zijn de Antillen in 1997 aan de beurt.

Primeur in Caribisch gebied ATP-tour tennissers op Aruba Racquet Club

ORANJESTAD — De bijna-beste tennissers van de wereldranglijst, die de plaatsen 51 tot 140 bezetten, zullen een week lang in aktie te zien zijn op de banen van de Aruba Racquet Club. Van 4 tot 11 september worden er zinderende partijen verwacht. Na in Uruguay, Brazilie en Colombia te hebben gespeeld, zullen de spelers van het ATP-circuit Aruba aandoen. Andere zullen uit Amerika overkomen deze spelers hebben dan net de US Open achter de rug.

"Ik weet nog geen namen", zegt initiatiefnemer Humphrey Hosé, zelf oud-internationaal, "want de ranking verandert zo snel. Wie nu twee-honderdste is, kan in september op de dertigste plaats staan." Hosé heeft vroeger op Wimbledon gespeeld, waar hij de kwartfinales bereikte. Onlangs speelde hij op de Racquet Club een demonstratiepartij samen met Tom Okker, waarbij de veteranen lieten zien dat tennissen niet alleen voor de jeugd is weggelegd.

Hosé, eigenaar van de Racquet Club, is wild enthousiast over het ATP-toernooi. "Ik ben er al een jaar mee bezig, maar er moet nog zoveel geregeld worden: umpires, een cursus voor ballenjongens, aparte kleedkamers voor de spelers, werkkamers voor de officials, tribunes, noem maar op."

Het ATP-toernooi Aruba is met een prijzengeld van 125 duizend dollar gedoteerd. De regering, AHATA, ATA en diverse instanties sponsoren dit evenement. Belangrijk voor de spelers is dat zij punten kunnen verdienen bij dit toernooi. Als de spelers verblijf in een hotel krijgen aangeboden van de organisatie, is het aantal te verdienen punten hoger dan wanneer dit niet het geval is. Dit geldt alleen voor *Main Draw* spelers.

Op 4 en 5 september zullen de *qualifying rounds* gespeeld worden. Vier van de 32 spelers gaan dan door in de *Main Draw*, die ook 32 spelers heeft. Er zijn ook enkele *Wild Cards*, dat wil zeggen open plaatsen voor lokale spelers of topspelers die graag mee willen doen maar zich niet hadden opgegeven. Behalve enkelpartijen zullen er ook dubbels gespeeld worden. Dat betekent dat er ook dubbelspecialisten naar Aruba zullen komen.

Hosé: "Eduardo Menga, de vertegenwoordiger van ATP Zuid-Amerika in het Caribisch gebied, is eind februari op Aruba geweest om alles door te spreken. Het licht staat op groen, de *fee* (10 procent van het prijzengeld) om op de kalender te komen is betaald. Over zes maanden staan de aankomende toptennissers van de wereld hier op de baan!"

Oduber en Maduro geen voorlichters Arubahuis meer

DEN HAAG/ORANJESTAD — Bij het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van Aruba in Den Haag, het Arubahuis, zal binnenkort een wisseling van de wacht plaatshebben voor wat betreft de voorlichting en public relations.

Pers-chef Jimmy Oduber zal al spoedig zijn post in de Nederlandse regeringsstad verlaten om naar Aruba terug te keren. Op Aruba wordt Oduber voorlichter/woordvoerder van Directie van Volksgezondheid.

Ook public relations-functionaris Susana (Suzy) Maduro van het Arubahuis keert op korte termijn naar haar geboorte-eiland terug. Maduro zal op Aruba de in- en externe betrekkingen van de Setar verzorgen.

Het is officieel nog niet bekend wie de voorlichtingsfunctie van het Arubahuis op zich gaat nemen. Naar verluidt zou Edwina Henriquez, die nog niet zo lang geleden een opleiding HBO-Journalistiek afrondde, Oduber en Maduro opvolgen. Henriquez was bij het Kabinet in Den Haag werkzaam op het terrein van de sociale dienstverlening.

Forum Caribisch luchtverkeer

ORANJESTAD — De directeur van Aruba Airport Authority, Michael Nicolaas, neemt deze maand deel aan een forum over tendenzen en ontwikkelingen in het Caribische luchtverkeer. Het internationale forum *Market Trends in the Caribbean* vond deze week plaats in Miami. *Airports Council International* (ACI) in de Verenigde Staten is de sponsor van deze bijeenkomst. Michael Nicolaas is gevraagd zijn gedachten weer te geven over de ontwikkeling van het luchtverkeer en marketing.

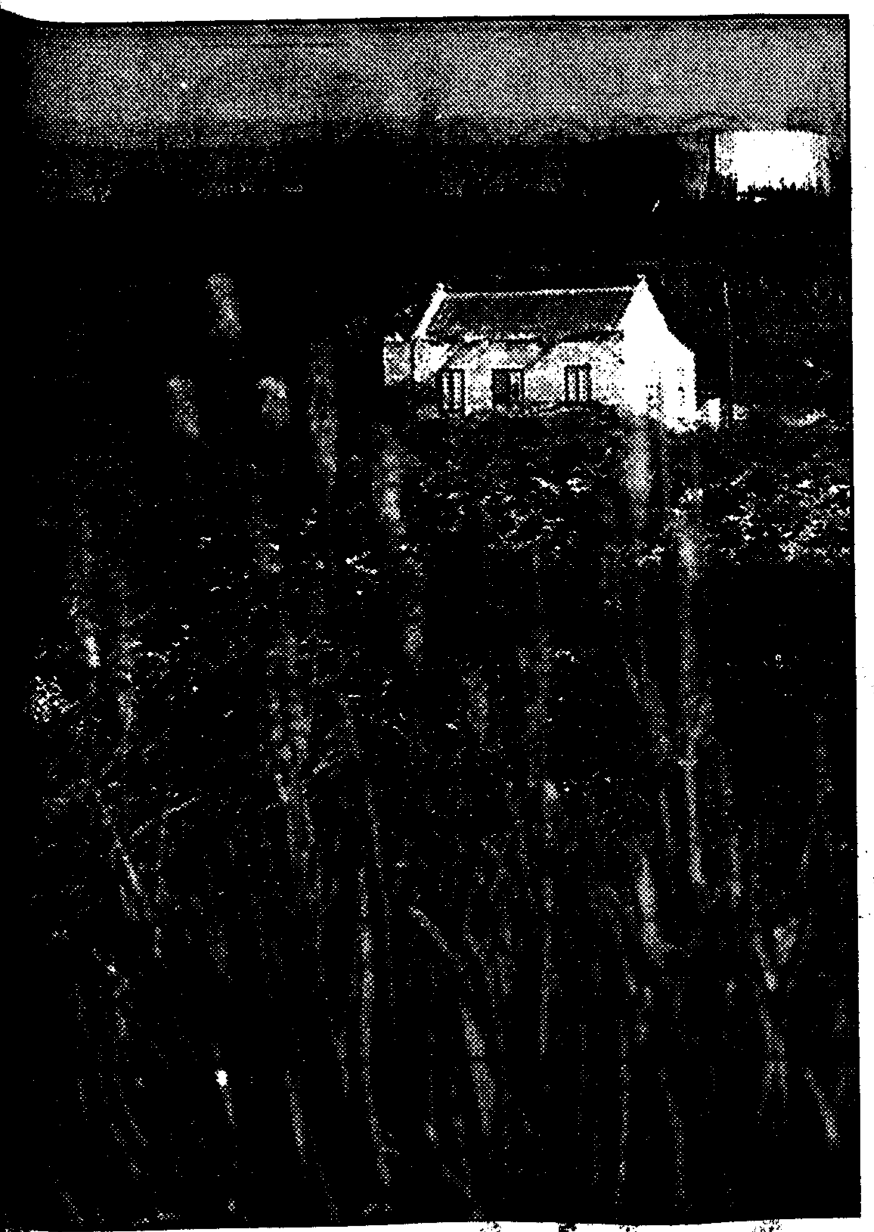
Voorstel Rudy Croes:

Lager tarief voor alcohol-vrij bier

ORANJESTAD — Statenlid [illegible] Croes (MEP) heeft de [illegible] de accijns op het dure alcoholvrije bier te herzien. Dit om de prijs van dit bier aantrekkelijker te maken.

Het Statenlid is van mening dat overmatig gebruik van alcoholhoudend bier de oorzaak is van vele [illegible] constitutioneel zou zijn om te proberen het drinken van alcoholhoudend bier te verbieden. Daarom zou de accijns-bepaling gediversifiëerd moeten worden. Er moet een lager tarief komen voor bier zonder alcohol.

De [illegible] accijns op [illegible] maal geëlimineerd worden, stelt Croes voor. De consument zou dan bier zonder alcohol kunnen kopen tegen een lagere prijs dan alcoholhoudend bier.

Papiaments zuiver houden

Pas op voor gebruik van 'akinannannan'

ORANJESTAD — In hun voortdurende strijd om het Papiaments zo 'zuiver' mogelijk te houden, concentreren de leden van de Comision Promove Cultura Arubano (CPCA) zich in een schrijven op het woordje 'nan'. In het Papiaments kan *nan* op verschillende wijzen gebruikt worden. Heel veel voorkomend is het gebruik ervan om het meervoud van iets aan te geven. Het meervoud van *mesa* (tafel) is simpelweg *mesanan*. Hetzelfde geldt voor *corant* (krant); dat wordt *corantnan*.

'Nan' wordt ook als volgt gebruikt: *Nan ta traha duro* (Zij werken hard). Of: *Nan ta gusta lesa* (Zij houden van lezen). Maar 'nan' kan ook aangeven dat het iemand toebehoort. Zoals in bijvoorbeeld: *Nan auto ta bunita* (Hun auto is mooi). Een ander voorbeeld: *Roy a cumpra nan cas* (Roy kocht hun huis).

De Comision Promove Cultura Arubano legt in een communiqué eveneens uit dat 'nan' in het Papiaments wordt gebruikt om ergens de nadruk op te leggen. Maar, zo zal blijken, daar zit een gevaar achter. Zo kan het woord *aki* (hier) extra accent krijgen door er *'akinan'* van te maken. Hetzelfde geldt voor *ei* en *aya* (daar). Dat wordt, als men het met nadruk wil uitspreken *einan* en *ayanan*.

Maar in de loop der jaren is men het steeds meer dubbel extra nadruk gaan geven. Dus werd het *akinannan*, *einannan* en *ayanannan*. Dubbele 'nan' dus. En dat is heel erg fout. Want, zo waarschuwt de CPCA terecht, voordat wij het weten zeggen wij over een paar jaar: *akinnannannannan.....*!

Door snelle ontwikkelingen:

Grotere kloof met Nederland voor toekomstige studenten

ORANJESTAD — Arubaanse en ook Antilliaanse leerlingen van het voortgezet onderwijs (Mavo, Havo en VWO) vinden steeds moeilijker aansluiting bij het middelbaar, hoger en universitair onderwijs in Nederland. Dit komt door de ontwikkelingen in het Nederlandse voortgezet onderwijs die elkaar in zo'n hoog tempo opvolgen, dat het de vraag is of het voortgezet onderwijs op Aruba en de Antillen dit nog kan bijbenen.

In 1998 zal de 'onderwijskloof' tussen Aruba, de Antillen en Nederland nog groter worden. In de komende vijf jaar wil staatssecretaris Tineke Netelenbos van Onderwijs namelijk honderd miljoen gulden beschikbaar stellen voor de vernieuwing van de hoogste klassen Havo en VWO, zo staat in *NRC Handelsblad*. In augustus 1998 moet de hervorming worden ingevoerd.

In 1993 vond er in de onderbouw al een grote verandering plaats; de basisvorming waarin de leerlingen in de eerste jaren meer vakken krijgen en een bredere oriëntatie. Inhoudelijk zijn de vakken sterk veranderd en ook didactisch is er veel gewijzigd. In de hoogste klassen van het voortgezet onderwijs wordt vanaf 1998 voortgebouwd op de basisvorming.

"In vergelijking met de huidige bovenbouw valt op dat talen en algemene vorming een omvangrijke stempel gaan drukken op de opleidingen en dat er strengere exameneisen zullen gelden", aldus het *NRC Handelsblad*.

In de toekomst kunnen de Havo- en VWO-leerlingen in Nederland kiezen uit vier zogenoemde 'profielen', te weten: cultuur en maatschappij, natuur en gezondheid, economie en maatschappij en natuur en techniek. Binnen deze profielen is er een algemeen verplicht deel, een profiel geboden deel en een vrij deel.

In het algemeen verplichte deel worden bovendien nieuwe vakken ingevoerd. Alle leerlingen krijgen algemene natuurwetenschappen waarin natuurkunde, scheikunde en biologie gebundeld zijn en daarnaast als tweede onderdeel de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en maatschappijleer. Een ander nieuw vak heet 'culturele en kunstzinnige vorming'. Hierin komen wereldliteratuur, beeldende vorming, muziek en podiumkunsten aan de orde.

De leerlingen krijgen verder voorgeschreven studie-uren per vak waarbij de school zelf kan bepalen hoe deze uren worden ingevuld. Dit kunnen klassikale lessen zijn, maar de uren kunnen ook opgevuld worden door huiswerkopdrachten, groepslessen en zelfstandig werken in 'studiecellen', waarbij de docent begeleider is, de leerlingen zelfstandiger leren werken en meer vaardigheden ontwikkelen in het zelf vergaren van kennis.

Engels op tweede plaats
Daling Papiaments als eerste taal

ORANJESTAD — De toestroom van vele buitenlanders heeft een aantal sociaal-culturele veranderingen teweeg gebracht op Aruba. Zo is het gebruik van de verschillende talen in de afgelopen 10 jaar sterk veranderd. Het percentage van de bevolking dat Papiaments spreekt als eerste taal is gedaald van 80,1 procent in 1981 naar 76,6 procent in 1991. Het Engels staat nog steeds op een tweede plaats met 8,9 procent.

Ten opzichte van 1981 heeft het Engels echter ongeveer 1,7 procent moeten inleveren. In de afgelopen jaren kende het Spaans, door de grote toestroom van spaanssprekende buitenlandse arbeiders, een grote opgang. Meer dan tweemaal zoveel personen gaven nu op dat zij als eerste taal Spaans spreken in vergelijking met 10 jaar geleden. Op het eiland spreekt 7,4 procent Spaans als eerste taal. Hiermee laat het Spaans enige tijd het Nederlands (5,5 procent) achter zich.

De grootste groep van niet-Arubanen is afkomstig uit de Nederlandse Antillen (4,7 procent van de gehele beroepsbevolking). De werkloosheid op Aruba is erg laag: ongeveer 6 procent van de beroepsbevolking heeft opgegeven werkloos te zijn. Meer dan 75 procent van de werkloze personen geeft echter op minder dan één jaar naar werk te zoeken. Van de personen die minder dan één jaar op zoek zijn naar werk, bestaat bijna 40 procent (574 personen) uit mensen die voor het eerst, of na een periode van non-activiteit van meer dan één jaar, uitkijken naar een baan.

Buitenlandse werknemers zijn op de Arubaanse arbeidsmarkt voornamelijk te vinden in de lagere beroepen. Meer dan 40 procent van de ongeschoolde arbeiders op Aruba bestaat uit buitenlanders. Het is opmerkelijk dat we bij de Arubanen in de lagere beroepsklasse 66,2 vrouwen vinden per 100 mannen. Echter, bij de buitenlandse arbeiders zijn er 333,9 vrouwen op elke 100 mannen.

In feite wordt er op Aruba meer ongeschoolde arbeid verricht door allochtone vrouwen dan door autochtone vrouwen (1.700 tegenover 1.243). Opvallend veel buitenlanders zijn ook te vinden in de groep van managers en hooggeschoold stafpersoneel. Respectievelijk 36,5 en 33,8 procent van de managers en 'professionals' op Aruba komt uit het buitenland. Bij deze buitenlandse krachten bestaat het grootste deel weer wel uit mannen (71,7 procent).

Pabien! Aruba Dushi Tera

"Aruba dushi tera" werd in 1952 gecomponeerd door Rufo Wever en Padu Lampe, op 16 maart 1976 werd dit het officiele volkslied van Aruba. Op 18 maart dat jaar werd onze eigen Arubaanse vlag gehesen.

Wij vieren jaarlijks deze zo belangrijke dag "Dia di Bandera" onze eerste stap naar de status aparte.

Het is voor mij een eer om onze bevolking op deze grote dag te kunnen feliciteren, onze vlag, ons volkslied zijn het nieuwe fundament van onze identiteit.

Minister Lili Beke -Martinez